

Відгук
Голова секції
Рек. пед. наук, проф. Л. М. Хоружий
13.05.2019 р.
ради ФФ.26.133.066

Голові разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 26.133.066
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка
доктору педагогічних наук, професору,
завідувачу кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти
Людмилі ХОРУЖІЙ

РЕЦЕНЗІЯ

Прошкіна Володимира Вадимовича, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри математики і фізики Факультету інформаційних технологій та математики Київського столичного університету імені Бориса Грінченка на дисертацію Тютюнник Анастасії Володимирівни «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.

1. Актуальність дисертаційного дослідження.

Основним завданням сучасного закладу вищої освіти є надання якісних освітніх послуг та забезпечення їх відповідності національним, європейським і міжнародним стандартам. Роль викладача є однією з вирішальних у забезпеченні якості вищої освіти. Якість безпосередньо залежить від професіоналізму та результативності роботи викладачів, адже саме вони є ключовими суб'єктами освітнього процесу та відповідають за формування необхідних компетентностей у здобувачів вищої освіти. Освітній процес у закладах вищої освіти має комунікативний характер, оскільки передбачає постійну взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу, зокрема під час викладення навчального матеріалу, його засвоєння здобувачами освіти, закріплення отриманих знань та навичок, а також застосування набутих компетентностей, водночас інтенсивний

розвиток цифрових технологій спонукає змін у поданні інформації, зокрема до її візуалізації. За даними дослідників візуальні дані сприймаються значно швидше ніж текстові, що відкриває нові можливості для підвищення освітнього процесу та їх передавання загалом. Тому використання візуалізації результатів діяльності викладачів є необхідним для представлення навчальних матеріалів для здобувачів освіти, аналізу наукових робіт, в тому числі порівняння результатів досліджень, виявлення тенденцій у цитуваннях і дослідження впливу різних наукових досліджень, планування освітнього процесу та розподілу ресурсів, участі у наукових конференціях, семінарах і розвитку особистого е-портфоліо, для представлення результатів міжнародної діяльності викладача, участі у міжнародних проєктах та програмах академічної мобільності, проведення самоаналізу своєї професійної діяльності, виявлення проблемних сфер та розроблення ефективних стратегій для їх подолання. Використання цих практик сприяє підвищенню рівня професійного розвитку викладачів, підвищенню конкурентоспроможності закладів вищої освіти.

Дисертацію Тютюнник Анастасії Володимирівни «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» виконано відповідно теми науково-дослідної роботи та індивідуального плану аспірантки. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 9 від 29 жовтня 2020).

2. Наукова новизна результатів дисертації (теоретичних та/або експериментальних).

Дисертація Тютюнник Анастасії Володимирівни є комплексним дослідженням у якому вперше обґрунтовано та визначено змістове наповнення поняття «методичний супровід візуалізації результатів діяльності викладачів», як «багатокомпонентний процес, який передбачає професійне зростання, саморозвиток, самооцінку викладачів, їх взаємодію шляхом визначення оптимальних засобів, форм, методів, що дозволяє створювати та використовувати візуалізації задля ефективного представлення результатів їх діяльності», систематизовано типи й інструменти для візуалізації результатів діяльності викладачів ЗВО за їх ключовими напрямками діяльності (навчальна

діяльність, наукова діяльність, міжнародна діяльність, методична робота, організаційна діяльність, соціально-гуманітарна діяльність, професійний розвиток), визначено критерії та показники оцінювання ефективності візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти, а саме чіткість та зрозумілість (відсутність складної термінології; використання інтуїтивно простих та зрозумілих графічних зображень), актуальність (узгодження з освітніми та інституційними цілями; виділення ключових показників ефективності), інтерактивність (наявність інтерактивних елементів: опції деталізації, фільтри), точність (перевірка використовуваних даних та перевірка їх на помилки й розбіжності у їх представленні), своєчасність (постійне оновлення інформації відповідно до заданих критеріїв), можливість порівняння (наявність показників для порівняння даних для контекстуального аналізу), дієвість (визначення конкретних сфер діяльності, що потребують удосконалення), зручність використання (наявність сумісності з різними пристроями та розмірами екранів; наявність інструкцій для розуміння та навігації представлених візуалізацій), етичні аспекти (дотримання правил захисту даних), зворотний зв'язок та вдосконалення (опитування та вдосконалення на основі пропозицій і потреб), розроблено і науково обґрунтовано методичний супровід візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти, визначено та експериментально перевірено ефективність методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти, уточнено сутність поняття «візуалізація результатів діяльності», подальшого розвитку набули теоретико-методичні основи впровадження інструментів візуалізації для моніторингу, аналізу результатів діяльності викладачів з метою їх професійного зростання, саморозвитку та забезпечення якості вищої освіти.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Результати вивчення дисертації та опублікованих праць засвідчують значущість отриманих результатів, що підтверджуються можливістю широкого застосування методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти. Теоретичні та практичні результати

дослідження можуть бути використані ЗВО для моніторингу та аналізу результатів діяльності викладачів для прийняття управлінських рішень, у системі підвищення кваліфікації викладачів ЗВО, а також викладачами для візуалізації результатів власної діяльності, формування індивідуальної траєкторії розвитку, створення візуалізованих освітніх матеріалів.

Практичне значення дисертації «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» підтверджується впровадженням результатів дослідження у практичну діяльність, зокрема в освітній процес Київського університету імені Бориса Грінченка (акт про впровадження № 182/1-н від 09.11.2023), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка про впровадження № 1772/33-03 від 30.10.2023), Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (довідка про впровадження № 223 від 21.11.2023) та Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (довідка про впровадження № 01-15/893 від 20.11.2023).

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова обґрунтованість результатів дослідження зумовлена ґрунтовним опрацюванням теоретичних джерел та їх аналізом. Висновки та результати, представлені в дисертації, мають міцне теоретичне підґрунтя та є достовірними. Вони базуються на використанні таких методів дослідження, зокрема: теоретичних, емпіричних та статистичних. Загальні висновки є логічно структурованими та переконливо аргументованими. Вони всебічно висвітлюють перебіг дослідження, поставлені завдання та отримані результати. Дисертація характеризується цілісністю, логічною послідовністю викладу матеріалу, містить обґрунтовані наукові положення та висновки, а також достатню кількість ілюстративного матеріалу. Матеріали апробовані на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Визначені в дисертації завдання здобувачка виконала на належному рівні. Мета роботи сформульована чітко та конкретно, для її досягнення визначено відповідні завдання та обрано доцільні методи дослідження. Текст дисертації свідчить про те, що здобувачка опанувала методологію наукової діяльності, вміло застосовує її на практиці, а отже, набула компетенцій, необхідних для присудження ступеня доктора філософії.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

В опублікованих працях розкрито основні результати дослідження, що дозволяє стверджувати, що висновки і пропозиції, запропоновані в дисертації, є апробованими. Результати дисертації представлено в 14 публікаціях автора, із них: 6 статей (з них 4 у співавторстві) у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 2 статті (у співавторстві) у періодичному науковому виданні, проіндексованому у базі даних Web of Science Core Collection та 6 публікацій (з них 5 у співавторстві), у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Дисертація «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» Тютюнник А.В. дотримана вимог до викладу та оформлення. Загальний обсяг роботи 258 сторінки та містить 10 таблиць, 67 рисунки та 13 додатків. Робота висвітлює як теоретичні, так і практичні аспекти представленої проблеми і містить визначений категоріальний апарат дослідження, завдання, методи, наукову новизну, апробацію результатів. У дослідженні чітко визначені об'єкт, предмет, мета та завдання. Матеріали апробовані на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Розділи дисертації, висновки належним чином обґрунтовані та аргументовані. Дисертація має міждисциплінарний та багатоаспектний характер,

результати якої можуть бути використані у наукових публікаціях проблемного та узагальнюючого характеру.

В дисертації проаналізовано зміст базових понять дослідження. Обґрунтовано та визначено змістове наповнення поняття «методичний супровід візуалізації результатів діяльності викладачів», уточнено поняття «візуалізація результатів діяльності», розроблено і науково обґрунтовано методичний супровід візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти, в ході якого: сформовано колекцію плагінів у системі е-навчання для візуалізації результатів діяльності викладачів ЗВО, розроблено зразки визначених типів візуалізації результатів діяльності викладачів за ключовими напрямками та методичні рекомендації їх використання, обґрунтовано та систематизовано типи й інструменти для візуалізації результатів діяльності викладачів ЗВО за їх ключовими напрямками діяльності, визначено критерії та показники оцінювання ефективності візуалізації результатів діяльності викладачів закладу вищої освіти.

Представлені у дослідженні інструменти візуалізації є важливим засобом для аналізу та оцінювання результатів роботи викладачів у закладах вищої освіти. В роботі виділено ключові напрямки професійної діяльності викладача, а саме навчальна, наукова, міжнародна, організаційна, соціально-гуманітарна діяльність, методична робота та професійний розвиток. Здійснено систематизацію інструментів візуалізацій відповідно їх функціонального призначення: інструменти бізнес-аналітики, бібліотеки інтерактивних діаграм та інфографіки. До кожного із виділених ключових напрямків професійної діяльності викладача здійснено добір інструментів для візуалізації результатів діяльності викладачів ЗВО відповідно виділених груп.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

За результатами перевірки дисертації на наявність ознак академічного плагіату встановлено коректність покликань на відповідні першоджерела, навмисних спотворень тексту не виявлено. На підставі цього можна зробити висновок про дотримання автором дисертації принципів академічної

доброчесності. Робота є оригінальним, самостійним і завершеним науковим дослідженням, відповідає вимогам, які Міністерства освіти і науки України до оформлення дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Загалом, дисертація Тютюнник Анастасії Володимирівни «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» за формальними ознаками відповідає встановленим вимогам. Водночас вважаємо за необхідне звернути увагу на деякі аспекти, що потребують обговорення або уточнення, а саме:

1. Доцільно більш чітко подати методичний супровід за етапами його реалізації, виділивши основні завдання та очікувані результати для кожного із етапів.

2. На нашу думку, було б варто скоротити кількість наведених зразків візуалізацій розроблених на інституційному рівні (с. 154-167).

3. Варто звернути увагу на доведення ефективності авторського методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти, зокрема, більш чітко прописати критерії за якими здійснювалося оцінювання такої ефективності та більш детальніше розкрити використання статистичного інструментарію.

Вказані зауваження не вплинуть на високу якість проведеного дослідження і його викладення в дисертації та наукових публікаціях.

10. Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.

Аналіз дисертації та публікацій за темою дисертації засвідчує високий рівень наукової сумлінності та ґрунтовні теоретичні знання, досконале володіння методологією наукового дослідження. Дисертація характеризується логічністю побудови та викладу наукового матеріалу. У процесі дослідження здобувачкою продемонстровано здатність до аналітичного мислення, систематизації та узагальнення інформації, а також самостійність, критичність і гнучкість мислення.

11. Загальна оцінка дисертації і наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та щодо відповідності вимогам.

Дисертація «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» є завершеною науковою працею, в якій її авторкою, Тютюнник Анастасією Володимирівною, отримано науково-обґрунтовані результати. Дослідження Тютюнник Анастасії Володимирівни «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент,

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри математики і фізики

Факультету інформаційних

технологій та математики

Київського столичного університету

імені Бориса Грінченка

Володимир ПРОШКІН

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
ВЛАСНИЙ ПІДПИС
Тютюнник Анастасія В. ЗАСВІДЧУЄ
Тютюнник Анастасія В. К.
С. Мамиченко
01.05.2024